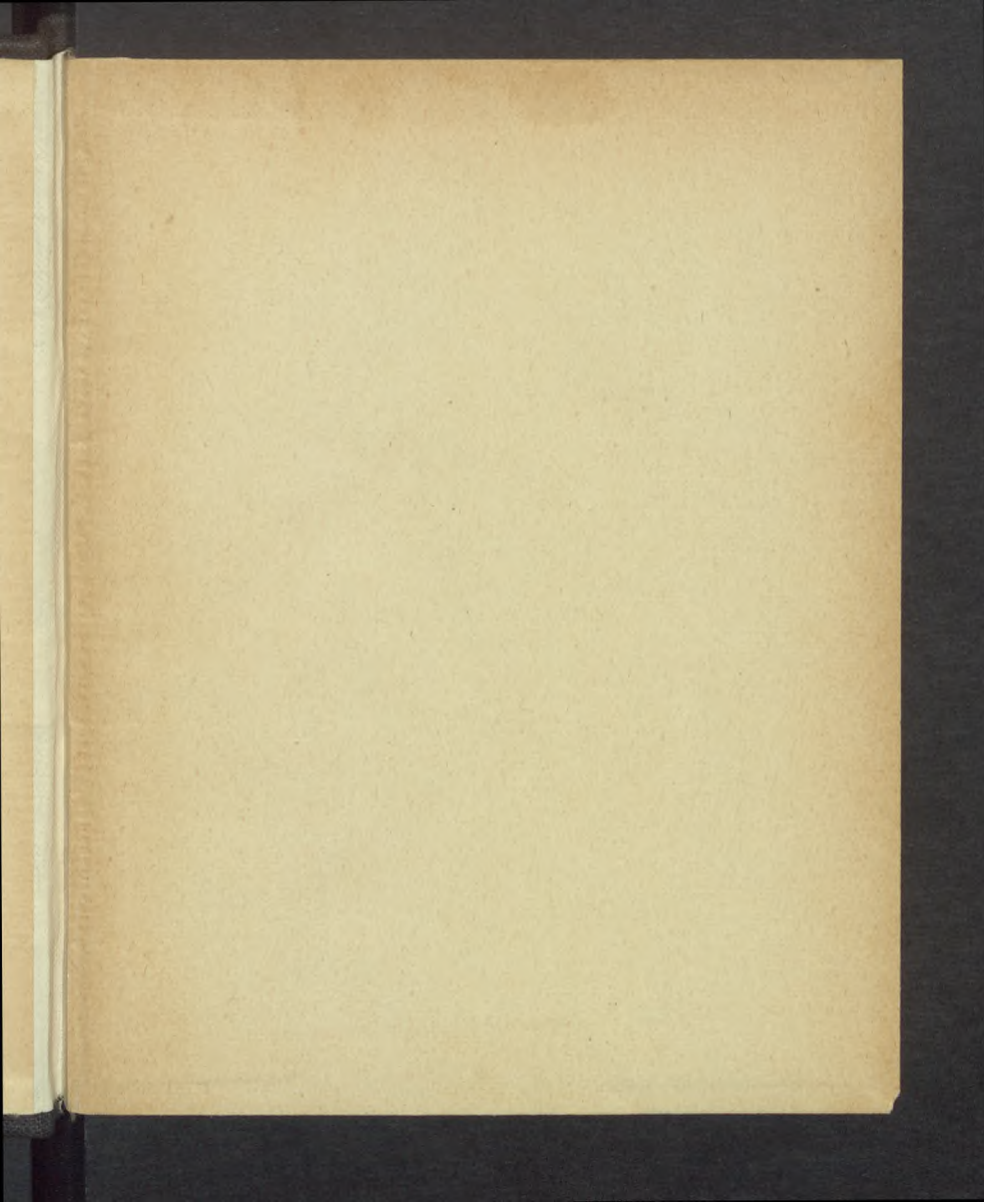

317.068

OSZK

.....

KINCSESLÁDA

8.
ám

MODERN IFJUSÁGI KÖNYVTÁR

Ára

20 f

ÖN BÉREL

egy ócska zongorát v. pianinót és

KIDOB

havonta 14 v. 16 korona kölcsöndíjat,
végre pénzét kiadta, zongorája nincsen,

HA FIZET

havonta 20 koronát, kap egy kiváló
gyártmányu, legmodernebb, ércpán-
céltűkés, keresztúros új zongorát
vagy pianinót, nem ír alá váltót, nem állít kezes, nem lekötelezettje
bankszövetkezetnek és fővel mégis tulajdona lesz a zongora. —
Nyen ideális, szelid, hberális módon kapható kizárólagosan csak

"MUSICA" RÉSZVÉNY- TÁRSASÁG

zongoraeladási és kölcsönzési telepén. Budapest, VII. Erzsébet-
körút 51. Telefon 4-81. ~ Zongorák becsapolása, javítása, han-
gozása legköltségsabban. Csak jobb gyártmányu zongorákat tartunk.

Fiatalok és öregek kedvelik az új

STOLLWERCK

"ARANY"

csokoládét

mert minősége felülmúlhatatlan.

MODERN IFJUSÁGI KÖNYVTÁR

FŐSZERKESZTŐ: SZIKRA

KINCSESLÁDA

— VERSEK —

IRTA: SZIKRA (GRÓF TELEKI SÁNDORNÉ)

POGÁNY WILLY RAJZAIVAL

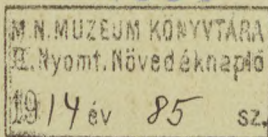
BUDAPEST, 1914

SPÁDY ADÉL ÉS TÁRSAI KIADÁSA

*Arct.
5396 as*

TARTALOM:

Mesevilág	Virágmagvak beszélgetése
Az otthon	Március
A légy és a pók	Csoda
A cica meg a csengetyű	Rügyek
A manó és az egér	Az elveszett bábu
A holdvilág kertje	Veronka
Minden nap valamit	Tudományos apróságok
Csodatétel	Fejtörő
Mihasznavárad	Tanulók postája
A tavasz munkásai	

Édesanyám, emlékszel-e, mily jó volt a nyáron?
Úgy éreztük, ketten vagyunk az egész világon.
Fejünk felett sárgarigó, virágos a rétünk,
S tücsök dalolt, bogár zsongott, amerre csak lép-
tünk.

Mi ketten meg, nagy titokban — hogy senki se
lásson —

Az erdőbe lopózkodtunk rejtett őz-csapáson.

Halkan szoltunk, hogy ne halljon se ember, se
állat,

Nálam volt a jó ozsonna, a mesekönyv nálad.
Aztán a nagy tölgyfa alatt közel, közel ültünk
— S Meseország népessége gyorsan gyült kö-
rültünk.

Jaj, be jó volt! Be szerettem!

Mesélj most is, kérlek.

De előbb, mondd, a kis manók télen miből élnek?
S a tündérek, ha nincs virág, ugyan hol tanyáz-
nak?

Vajjon van-e bundicájok, avagy nagyon fáznak?
Most, hogy tél lett, jaj be sokszor aggódom miat-
tuk...

— Mégse kár, hogy kis ködmönkém az erdőben
hagytuk.

Ugy-e, nem? — mert azt reménylem, sokan bele-
férnek

S azok mind, mind fittyet hánynak a zimankós
télnek.

Hallod, hogy fú?! Nézd, a havat hogy söpri a
fáról!...

De most mesélj jégkirályné víg lakodalmáról.

Az otthon

I.

A mi házunk gyönyörű szép,

Apám építette.

Sok csillogó drágasággal

Telisteli tette.

Van benne kép, szobor, tükör,

Selyem-függöny, bársony.

(Jól vigyázunk nap meg eső

Nekik meg ne ártson)

Szeretjük is azt a házat

Büszkék vagyunk rája

— Minden szomszéd elismerte:

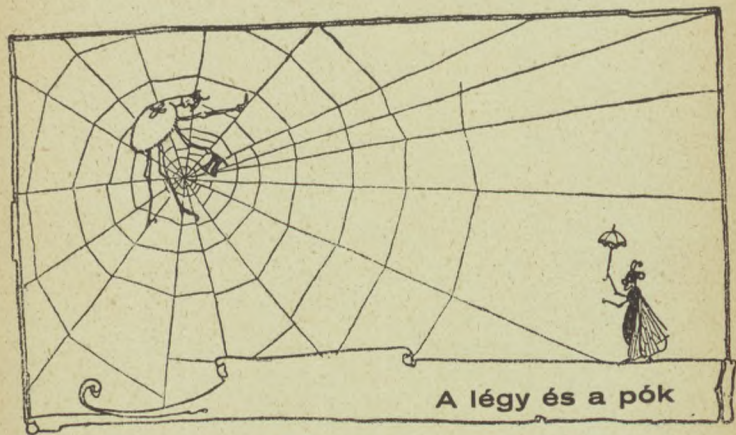
Nincs egyközel párja. —

Mégis mégis dehogy azért
Van szívükhöz növe
De mert anyám édes otthont
Varázsolt belőle.

II.

A mi házunk ici-pici
Apám építette
— Hogy örült, hogy sok munkával
Végre megtehettem! —
Nincsen benne semmi cifra
Agyag a padlója
Nádfödélén könnyen fészkel
Veréb, fecske, gólya...
De azért ám mi is nagyon
Büszkék vagyunk rája
Hisz az apánk két kezének
Megszentelt munkája.
Mégis mégis dehogy ezért
Van szívünkhöz növe,
De mert anyám édes otthont
Varázsolt belőle.

A légy és a pók

A Légyhez így szólott a Pók:
»Higgye el Nagysád, ez nem bók
De vágyom egyre, — nem is másra, —
De erre vágyom egyre másra,
Hogy kis küszöböm által lépje, —
— Oh, dehogy csalom ezzel lépre!... —
Nappalim telve furcsasággal
Krisztály harmattal, rubint ággal...
Tekintse meg hát egyszer kérem!...
Mily boldoggá tesz ha megérem.«

»Nem nem, — szabódott ő Légysege,
Tudom hogy ott — mindennek vége...
Ön Pók ur tul jó házigazda
S vendégét menni sose hagyja.«

»Hogy: rágalmaznak, búsan látom! —
 Nagysád! Nyughelyem felajánlom.
 Finom függöny a széltől óvja
 Ezüst csipke lesz takarója.«

»Nem nem, szabódott ő Légysége,
 Tudom, hogy ott — mindenek vége.
 Ön Pók ur rémes házigazda
 Vendéget ébren sose hagyja.«

»Hogy bizonyítsam szivjóságom?
 Van éléskamrá, — jó? feltárom?!
 Átadom kulcsát, — menjen nézze
 És boldogságom oh tetézzé
 Azzal, hogy ott jól csemegézik.«

»Nem nem! A szaga ide érzik...
 Hogy mit rak ön ott fontra, latra...
 — Elájulok a gondolatra!« —

»Szép hölgy ott fent, erkélyszobámban
 Nem képzei, tükör, de hány van!
 Jjjön, nézze meg magát bennök.
 Örülni fog, ha velem feljött!«

»Nem nem!« — szabódott ő Légysége
Köszönt, s eltűnt a messzeségbe.

A pók csak vállát vonogatta
»Vissza jön ő még; hiu fajta
Nem tud a bóknak ellentállni.«
S leült a hálót megcsinálni.
S míg szötte, fonta, teregette,
Inyenc ebédjét tervezgette.
»Mert bizonyos, hogy hálóm megfog,
De mily mártással lesz a legjobb?« —
Ekként tünődött. Majd kiállott,
S hogy messze hallszék felkiáltott:
»Ki látta őt, szivem szerelmét?
A legszebbet, — oh, a nagy elmét,
Ezer szemü csodák csodáját,
Ki ne ismerné lenge báját...
Mellyel vén szivem megigézte?!«
Igy szólt a pók, míg sandán nézte
Jön e a légy; és — jött — zenélve
Gyémántos szárnyát berregélve,
Hamiskásan szólott a Pókhöz:
»Vezessen el ama fiókhöz
Melyben fésűt tartogatja

Mert látja? a szél kiforgatta
Hajamnak ékit.«

»Látom látom.

Előre hát« — — —

»De jó barátom

Önnek a hangja durva, érdes,
Csak nem haragszik? csak nem mérges?«
»Ellenkezőleg! Tessék, tessék,
Magas a küszöb, — el ne essék!« —
De hogy, az ajtó becsapódott,
Láttatok volna a vén pókot
Hogyan rohant a balga légyre
S mily hangon mondá »Végre végre!«
Hogyan vetett feléje hurkot
Hogy göngyölt reá nyálas burkot,
A légy könyörgött — mind hiába
Csak vont a tolta a konyhába, —
A légy sikoltott: »Kérem, kérem!«
De ő csak annyit »Ön, — ebédem!«
S ezzel megölte. Meg is ette
(De két szárnyát a falra tette,
»Vadász tropheák« — mondta büszkén.)

S mert kis legyet látott egy tüskén
»A vacsorám!« örvendett titkon,
Hangosan így: »Kérem! mint itthon,
Legyen szerencsém szépek szépe!«

.. S im, újabb légy került a lépre...

A cica meg a csengetyű

Hallottam én egy szép cicáról
Kinek csengő lóg a nyakáról.
Csengő?!... Az ám! — Ugye, hogy szégyen?
Hogy miért kapta elmesélem.
Hát, e cica, — fekete tarka,
Hegyes füle és lompos farka,
Nyelve piros, szemei zöldek, —
Becézték őt urak és hölgyek;
Tetszett nagyon dorombolása,
Étele hús (nem holmi: kása)
Itala tej (a legjavából.)
Eldicsérték: mily jó, mily jámbor,
S mily édesden szundikálgat
Mig ők csevegve uzsonnálnak.

És egeret? Fogott-e gyakran?
Hej, itt bizony némi kis baj van,

Mert megesett a minap este,
 Hogy az egeret leste, leste,
 De, hogy a kis tolvajt meglátta,
 Reszketni kezdett, mint a nyárfa,
 S usgye! — neki a virágháznak.
 (Hol bőszerű egérkének nem cikázna.)
 Elő se jött nagy félelmébe,
 Már azt hitték, hogy vége, vége.
 De nem. Csak... (Ejh, te cica, hallod? —
 Én mondom el? vagy magad vallo?)
 Hol jártál akkor, — sötét éjjel,
 Zöld szemekkel hol néztél széjjel?
 Kis hegyes füled hol hegyezted?
 Lompos farkodat hol legyezted?
 Hol másztál, kúsztál, mint az árnyék?
 És kis orrocskád — mondd csak, — fáj még?
 Ott, hol a tüske megsebezte?!...
 — Mert cica urfi nem kérdezte,
 Merre is volna a bejárat,
 Csak ment, ahonnan szép dal áradt.
 Hol fülemile a nyári éjen
 Szórta a dalszikrákat széjjel
 S úgy elmerült a dalolásba,
 Mint költők szoktak versírásba.

A dal mind szebben, jobban csengett,
Cica a dalolásért esengett.
De nem azért, hogy dalát hallja,
De hogy a dalost — óh!! — felfalja.
És, — megtette a szörnyűséget.
Lássátok, e csúf büntett végett
Tettek csengettyűt a nyakára,
Mert azóta, minden hiába! —
A csengő hangja messze hallszik,
Az is meghallja, aki alszik.
Igy, — nem tesz több kárt fülmilékben,
De él: ártatlan tisztességben.

A Manó és az egér.

1915 12 20 0000 A

Egy kis manó furcsán járt az éjjel:
Nem tekintett elég korán széjjel,
— Két fűszálon, hogy nagyba hintázott
Jött egy zápor, s ő majd bőrig ázott.
De csak majd — mert ezer szerencsére —
Egy nagy gomba volt a közelébe.
Terebélyes, piros-ernyős gomba,
— Csak a szaga egy kissé goromba.
De a manó most ezt dehogy bánta,
— Örömében a bukfencet hányta.
S uccu alá! — mert azt tudni illik:
A manószárny, ha vizes, nem nyilik,
Összeragad, mint csirizes szalma,
S élettelen, mintha meg vón' halva.

Nem csoda hát, ha Ő Manósága
 Ahitozott tartós szárazságra.

Am, ahogy a gomba alá perdült,
 Kedve lohadt, szive-vére elhült,
 Mert — képzeld csak ilyen szörnyűséget!
 Egy nagy pocnak a farkára lépett.
 (Hogy poc volt-e, nem állok jót érte,
 Inkább hinném, hogy piciny egérke,
 De a manó a nagy ijedségbe
 Szent igaz, hogy kövér pocnak nézte).
 — »Ily vérengző fenevad farkára
 Lépní!... Nohát!...« — így zsórtölt magára.
 S végoráját közeledni vélte,
 El se hitte, amikor — túlélte!

Pedig hát az egér, — guggon ülve
 Aludt mélyen. (Kissé meg volt hülve
 S ezért: horkolt, tüsszentett is gyakran)
 S dehogy tudta, hogy valaki ott van.
 De a manó már annyi vészt látott,
 Hogy nem kérte ezt a szomszédságot.
 — »Mit csináljak?« — így sirt, — »Mit csi-
 náljak?

Hogy odakünn pacallá ne ázzak
Idebent meg halálom ne érjem?...
Tán e szörnyet emberségre kérjem?
Avagy... Meg van!!! — Ha már gomba, gomba:
Legyen hasznos, bármilyen otromba.« —
És a mánó addig húzta, törte,
Addig rázta, míg lazult a törzse,
Míg végre is ketté tört a szára,
Akkor aztán jól ügyelt magára,
Nehogy egy csepp víz essék fejére,
— (Hadd zuhogjon gomba peremére)
És, — ellépett ez esernyő alatt.

Hát az egér?

Tető nélkül maradt.

A holdvilág kertje.

Kukucsálok, kandikálok a csillagos égre,
Úgy szeretnék rájönni, hogy mi megy ottan végbe.
Sok csodának, sok mesének lehet az hazája,
(Milyen kár, hogy Álom mindig jő s szemem
lezárja!)

Minden este eltökélem: meglesem ma — én, meg!
De, elalszom, mielőtt a fülemüle ébred!
Egyszer-kétszer mégis láttam a szép Holdvilágot,
Amint ezüstsarlójával az égbolton állott.
Úgy gyanitom, azt képzelem, az ég, az ő kertje,
Virágai: a csillagok, nyílnak ottan szerte.
Holdvilág meg minden éjjel kertjét végigjárja
S ami épen elviritott, rendre kigyomlálja.
De ami szép, összeszedi és a földre szórja.

Ez már biztos! magam látom —, máskép hogy
is volna

Hisz reggelre a menybolton egy kis csillag sincsen,
De annyi se, amely neked »Szervusz Pajtás!«-t
intsen,

De igenis, künn a réten, mely csak zöld volt
tegnap —

Ma ezernyi százszorszép van — csupa, csupa:
— csillag!

Mindennap valamit . . .

Mindennap valamit adjunk ajándékba.

— Egy jó szó, — egy mosoly sokat tehet néha.

— Többet mint aranyak, vagy hosszú beszédek
Miknek hiúságát önkénytelen érzed.

Egy jó szó, egy mosoly sokat tehet néha.

Nyitott ablak alatt ne menj hát anélkül

Hogy egy szál virágot be ne dobj emlékül,

Ne kérdezd: »Ki kapta?« »felvette?« »taposta?«

»Örült-e? avagy csak könnyel ott hagyta?«

Ne kérdezd csak dobd be azt a szál virágot

Mert hátha az kapja ki érte sóvárgott

Mert hátha az kapja, kinek fájt az élet

S most attól — ujólag bizalomra ébred

Mindennap valamit adjunk ajándékba

Egy jó szó, egy mosoly nagy jót tehet néha!

Csodatétel *

Külvárosi görbe utca, apró házak benne,
Egy sincs, melynek ép zsindelye vakolatja lenne.
Kapuk előtt sápadt, vézna gyereksereg játszik.
Szétrebben, ha rendőrcsákó messze-messze látszik.

A házakban egész héten nehéz munka járja,
Csak vasárnap harsan itt-ott bufelejtő láрма.
Jól vigyáznak a kenyérre, minden morzsa számít,
Aki eszi, tudja jól, hogy dolgozni kell — bármit.

Dolgozni kell! — Kovács Péter a vén esztergályos
Reggel este kiabálja — házanépe számos,
»Nem türök meg ingyenélőt, egy kettő munkára!«
Majd kelletlen: Eszternéne, ne vegye magára.«

Ablaktalan, sose fűtött az Eszter szobája,
De ennyit sem érdemel már, — ő is úgy találja —
S ha estenden — utolsónak — mer a tálból venni,
Szégyenli is, rá is néznek, hogy ennyit bir enni.

* Petőfi Almanachból.

Ha könnyezik: nevetgélnek, hogyha beszél: unják,
S nagy a vigság, ha fenyíteni emeli az ujját.
Csak a szomszéd pupos fia jön át hozzá néha,
No az ráér! Dologtalan. Délig alvó. Léha.

Fehér kézzel irkafirkál, a könyveket bujja.
Legtöbbszörire pirkad, mire lámpáját elfujja.
Egyszer így szólt: »Eszter néne, egy adatra leltem,
Negyvennyolcra, mondja meg csak emlékszik még
lelkem?«

»Emlékszem-e?« — s elsírt szeme lelkesülve lobban,
»Tudja-e, hogy Petőfinek mosónéja voltam?«
»Írásom van.« — »Petőfitől? Jaj lelkem mutassa!«
»Csak megleljem.« — »Az istenért?! Keresse,
kutassa!«

Harmad napra a kis utca ritka csodát láthat,
Kovács Péter háza előtt »fiakkerek« állnak.
Benn a házban finom urak tisztelettel kérdik,
— Eszter asszony, azt az írást mutatná-e nekik?

Előhozza. Csak ennyi áll gyöngysoros írással:
»Szép Eszti, miért késik azzal a mosással?«
Nem több. Mégis, mindenkinek elfogódik hangja,
Mintha nyíló templom ajtón imádságot hallna.

Tudó, urak hálálkodva viszik az erekljét,
 A Kovácsok egész utcát tanunak szeretnék.
 S mióta ily nagy dicsőség szállott rájuk, — rája,
 Asztalfőn ül Eszter néne; fütött a szobája.

Mihasznavárad *

Van valahol, és nem is nagyon messze
Van egy nagy város, ösmerik sokan —
Ott lakott hajdan Mátyás király restje —
Ott lakik ma is sok haszontalan.

Ez a szép város: Gög-Mihasznavárad.
Vize is van: »Csoszogó« a neve.
Belőle bűzös köd, miazma árad,
De ugyan ki törődik ott vele?

Fényes nevü, régi a nemessége:
»Majd Péter ur«, ó »gróf Mitbánom Jani«
(Pató Pál lánya volt a felesége,
Szint elfeledtem ezt megmondani.)

Cimer helyett ez áll a városházán:
»Ahogy legkönnyebb«, meg az hogy »Minek?«
(Persze nem áll egy épület a lábán,
Csak úgy lig-lóg mind — s nyűg a többinek.)

* Felolvasva a Petőfi-társaság ülésén.

Pedig szegénység — kivéve a lelkit —
 Egész városban alig lelhető.
 Mégis, ha nézed e gazdagok telkit,
 Önként rá mondod: »mint egy temető.«

De ejh! ki bánja? csak: »Piszmogva élni!
 — (Dolgozott, fáradt helyettünk a mult)
 Mily jó is önzön dőzsölni, henyélni,
 És lehurrogni — ami nem avult.«

Nagyon nagy város Gög-Mihásznávarad
 És népessége dehogy is apad!
 Am isten óvjon, hogy belé tedd lábad,
 Mert ott mindenki a sárhoz tapad!

Sárhoz tapadtnak pedig rongy az élte
 Higgyétek el, egy fabatkát sem ér!
 Csakis ki magas bércre mehet érte,
 Arnak terem — hír, siker, üdv, babér!

... ..
... ..
... ..
... ..

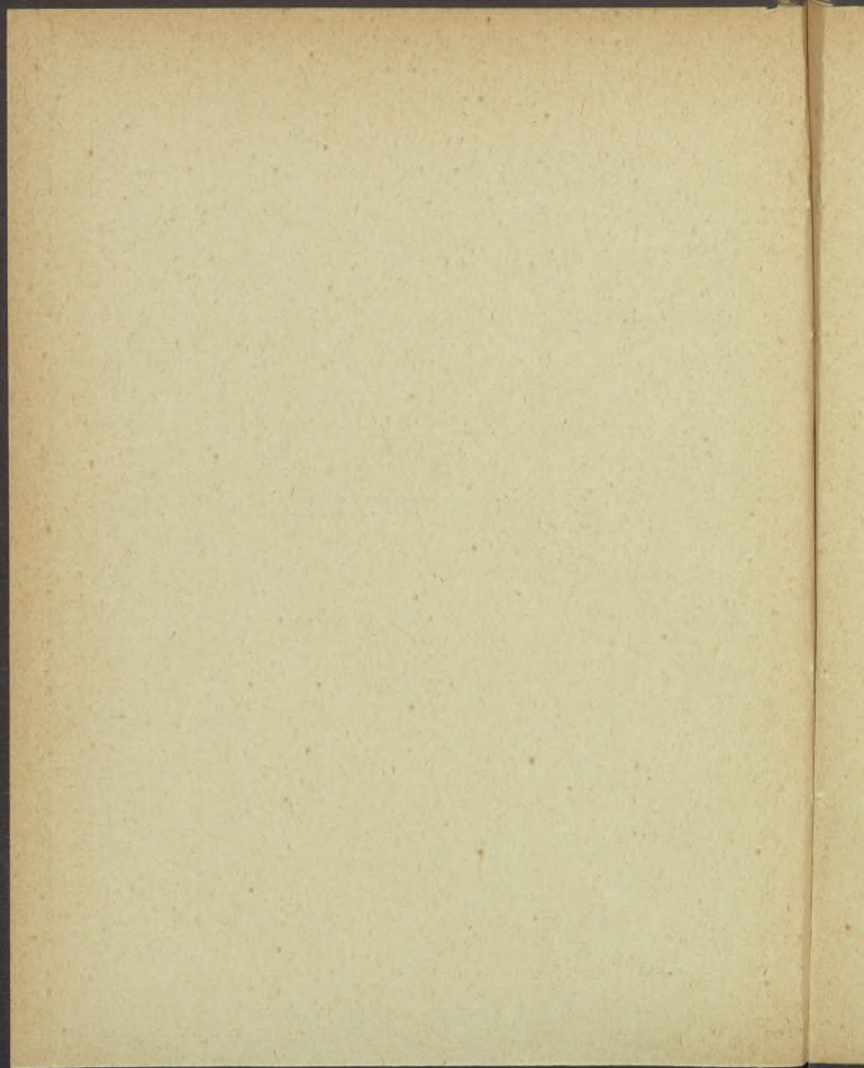
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..

A tavasz munkásai

I.

HÓVIRÁG.

Ébredő fákkal, rügyező ággal
A déli szél
Halkal beszél

Alommal küzdve, felfelé üzve
Sok kicsi mag
Hasad, dagad

Én is meghallom, én is azt vallom
Dolgozni kell
Előre! Fel!
Fehér fejecském, kidugom hetykén
Érinti jég
Hó hinti még

Mindegy. Előre! Kopár mezőre
Ahol az út,
A hegybe fut

Vándor ha járja, s ha rám találva
Azt mondja »Szép« —
Nekem elég...

Mert tudom lelke, ha csak egy percre
But és telet
Mindent feled.

II.

A KIS PATAK.

Tél s hó után az első zápor
»Kop kop« — ajtómon bekopog.
Felnyitom a jégkulcsos zárat
S kinézek »Hivtál? Itt vagyok.
Jó zápor jöttöd jaj be vártam.
Tudod, sok a dolgom nagyon,
Mert baj lenne ha elmaradna
Kristály vizem, vidám dalom.
Gyerünk. Segits. A léptem áldás,
Vár engem rét, mező, berek«...
»Téged patak? De kis barátom
Csöpp vagy!«
»Tudom. Magam belátom
De mért bántana kicsiségem
Ha lépten nyomon mindig érzem
Hogy mégis nagy jót tehetek.

III.

FUVALAT.

Ősöm az orkán
     A hegyek ormán
 Végig süvitett
     Mint a tatár.
 Ahol megfordult
     Ahol felmordult
 Legott megtépett
     Lett a határ.

Fákat kidöntött
     Arkot betöltött,
 S amerre táncolt
     Süppedt a föld.
 Legnagyobb jóból,
     — Hótakaróból —
 Szemfödöt ráncolt
     S kacagva ölt.

A nap lenézett
»Mi ez? Igézet?
Nem marad semmi
Elevenen?
Gyorsan kis szellő
— Szökve szökellő, —
Oda kell menni
Ugy rendelem.

És vigyj magaddal
Illattal dallal
Örömöt vágyat
Sejtelmeket,
Eredj regélni
S tanítsd remélni
A véltől fáradt
Bus sziveket.

Virágmagvak beszélgetése.*

»— Kedves testvérkém, barna Mag,
Én ébren vagyok. Ébren vagy?
Felettünk, tudom, hull a hó,
Ugye, mily pompás takaró?
Nem is moccanunk egyhamar.«

»— Eső bácsi majd kizavar.«

»— Majd, majd! De még most — alkatok,
Puha ágyamban jól vagyok!
Csak egy a gondom, kérdezem:
Mily ruhám is lesz majd nekem?...
Gyűszűvirág volt az anyám,
Bár olyan lennék!...«

* Felolvasva a Petőfi társaság ülésén.

»— Eh —, talán.«

»— Hát te kis testvér?«

»— Pipitér.«

»— Oh?... Hisz az hozzám fel sem ér.
Be kár!...«

»— S te, pockos kis alak?
Mi vagy te? Gyömbér? Mustármag?

»— Ne tréfálj, öcskös! Tudhatod,
Hogy Napraforgó-fi vagyok.
Aranygalléros, százszemű,
Hatalmas, sugártermetű.
Még árnyékot is adhatok!
S túl a palánkon láthatok.«

»— Ejha!... Be jó lesz minekünk,
Mily biztonságban élhetünk,
Te jobbra-balra kandikálsz
S ha vészt sejtessz, hű! — felkiáltasz!...
Vagy odasúgsz a dongónak,
Jó lesz az épp' hirhordónak.«

Kis Pipitér szól selypesen:

»— Én majd a pillét meglesem,
S ha hozzád száll esthajnalon,
Üzenetimet rá bízom.«

»— Majd, majd!...« — s a Tökmag felnevet,

»— Ne oly hevesen, gyermekek!

Felettünk zúg a téli szél,

Csitt! Csend legyen, míg ő beszél!«

Március.*

Zsarnok öreg Február kristálypalotába
Érezte, hogy vége van —, nem bírja a lába —
Érezte, hogy tulkering szívében a vére,
(Mért is ült fel Szélvihar rázós szekérére?)

»Jól figyelj rám Március«, — így szólt a fiához —
»Sose búsulj te azon, hogy valaki átkoz.
Könyörület? Balga szó. — Szigor! — Béklyó! —
Kényszer!

Ha egyszer intsz: »El vele!« — sose intsél kétszer.
Néma világ, jó világ, addig jó, míg néma,
A felzúgó nép szava, hej! — bajt csinál néha!«

Csak mosolygott Március, s gondolta magában,
»Tudja is azt az öreg, mi kell mostanában.«

* Felolvása a Petőfi-társaság ülésén.

S amely napon trónra ült, lett nagy dinom-dánom.
Megindult a danolás az egész világon.

Ki hogy tudta, úgy danolt. Némely madár szépen,
A békák csak így, hogy: »Brekkk.« Sok bogár
meg épen

Csak annyit, hogy: »Cin, cin, cin«, vagy: züm,
züm«, vagy: »Brrrr-tak!«

(Vakondokok, egerek még ennyit se tudtak).

Március meg, a király, széles jó kedvében,
Egyre tapsolt, helyeselt: »Úgy, úgy, kedves népem!
Még vigabban! Hangosan!... És most, sorra járok,
S jaj annak, ki aluszik — alamuszi álmot.
Mert nem bizok senkiben, aki most is néma,
S ha lelek ily álnokot — jól felrázom én ma!«

Ment, mendegélt a király, erdön, mezőn, réten,
Hát egyszer csak szembe áll egy nagy hegy sötéten.
Rőt avar a lábain, hóból a kucsmája
S köpenyegül nagy, nehéz felhő borult rája.

»Ejnye!« — így szólt Március — »ez már mégis
furcsa,

Csupa hideg? csupa tél. Mi ennek a kulcsa?
Hé! Öregem?!... Alszol-e? — Ébredj hát, barátom.
Virágidat, patakid, — egy-kettő! — hadd látom!«

De, semmi hang. Némáság amerre csak nézett.
 »Így vagyunk?!« — s a kis király nagy haragot
 érzett.

»Mebánod ezt, öregem! Apám fia volnék!
 Jobb lesz hát, ha te beszélsz — mielőtt: én
 szólnék!

De csak csend és némaság az egész hegy tája.

»Hé?! Szélvihar! Fergeteg! — Gyorsan, fel reája!
 Vágjunk neki!«

Am legott, hogy felért a hegyre,
 A rettentő csend okát megértette egybe.
 Mert, ime, minden patak, ér, folyó és árok
 Vastag jégpáncél alatt — elnémítva állott.

Pedig a víz — oh a víz! — az a hegység hangja
 S hogyha nem zúg, nem csacsog, ki van minden
 halva!

Megértette Március, (elmult a haragja),
 Jégburoknak odaszólt: »Most vigyázz magadra!«
 S szilaj kedvvel aranyat gyűjtve törzsről, ágról:
 Aranyparittyát csinált — arany napsugárból!

Aranyparittya röpül —, még a szél is hordja,
A sok komoly jégcsapot jól találja orrba.
Jégcsap törik. Jégburok sirva, nyögve roppan,
S hol egy szilánk fennakad, a parittya ott van.

S gyorsan, gyorsan megered a patakok nyelve,
Örülnek a kis habok, vidám táncra kelve.

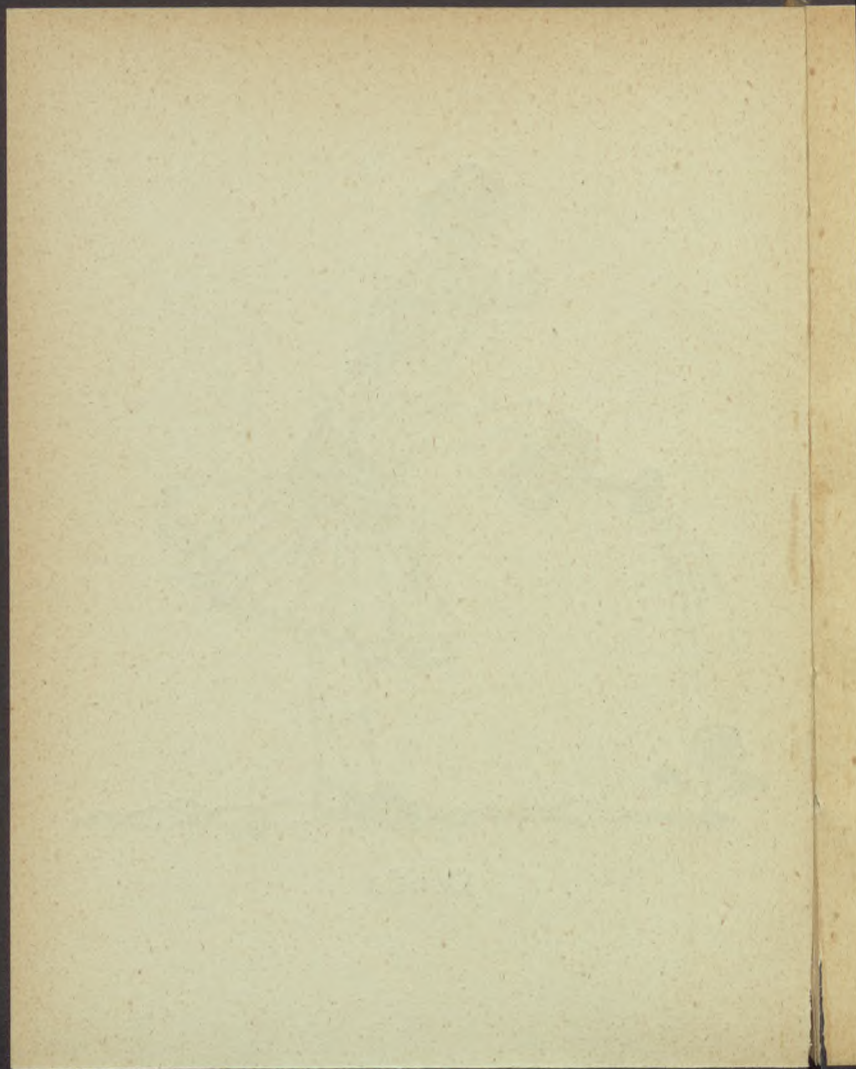
S felkacag most a király: »Öreg hegyem, hallod!
A világ legszebb dalát, mégis csak te dallod!«

Csoda

Kis magot a földbe tettem.
Hetekig nem láttam.
Mig egyszer csak a mag helyén
Tudod mit találtam?
Két irinkó kis levélkét
Jobbra, balra, állót,
(Másik végén egy kis szálat,
Ugyszólván: pókhálót.)
Ezt, nagy gonddal elültettem,
Egy domb tetejére.
S mert oly pici, — pálcikákat
Szurkáltam köréje,
S elgondolom, szent Uristen!
Mily csodák csodája,
Ebből lesz majd hét határnak
A legnagyobb fája.

RÜGYEK

Tudjátok-e, mi az a sok pici gomb az ágon?

»Rügy.«

»Bizony! De, mi a rügy?«

»Csak rügy.«

»Nincs »c s a k« a világon.

Mindennek van oka, foka, száz fontos »miért«-je,
Érdemes, hogy törjük kissé a fejünket érte.

Ez egyszer, jó. Hát megmondom: ugyan már mi
lenne?

Mint megannyi pici bölcső: — levél alszik benne.
Fűzfa, nyárfa, tölgy és kökény, gesztenye és nyirfa,
Legbecsesebb drága kincsét mind a rüggyre bízta.
S pici bölcső, ringó bölcső barna takarója
A sok fázós zöld levélkét hidegtől megóvjja.«

Az elveszett bábu

Volt nekem egy kedves bábúm,
— Oly gyönyörű kis baba! —
A szeme két kék kaláris
S szöke, göndör a haja,
S olyan szépen tudott szólni,
Azt mondta »papa«, »mama.«

Velem aludt, velem sétált,
Húzkodtam kis kocsiba
S orvossággal tömtem gyakran,
Ha láttam, van kis hiba,
(S ezt ő mind eltűrte szépen,
Mert dehogy volt kis liba!)

Hogy, hogy nem, egy nyári este
A kis baba elveszett;
Én kerestem, ők keresték,
— Még mamám is könnyezett, —

Én meg éppen sirtam, sirtam,
De im, jó hír érkezett:

Künt a réten, messze, messze
Meglelték a kis babát,
De külön a kopaszkáját
S külön a szép nagy haját!
S ah! szemét nem csukta többé,
Nem mondott papát, mamát!

Mégis, mégis, hogy megláttam,
Boldog voltam végtelen.
»Mit szeret rajt' ?« — apa kérdé, —
»Igazán nem érthetem,
Hiszen csúnya, törött lábú,
A ruhája csupa folt...«
De én tudom mért szerettem,
Mert miatta megszenvedtem,
Mert be sokszor megsirattam!
— S hittem: ő is sirt miattam, —
Ezért, ezért az a bábú
Másnak csúnya, törött lábú —
Nekem —: legszebb bábú volt! —

Veronka

Úri kertben, szellőtől is védve,
— Mégis mindig gyötrő lázban égve,
A kis grófnő bábuival játszott,
(Az utcáról, oly boldognak látszott).
Künt a pallón, túl a kerítésen
Rongyos kis lány haladt arra éppen.
Felsóhajtott: »Be jó vón' bemenni!«
De már hogy is merne ilyet tenni?!
Hiszen ő csak holmi jött-ment, árva,
Ki az utat egész éven járja.
(Tót fazekas egy zimankós télen
Félig fagyva lelte az útfélen).
De amint a kis grófnő meglátja,
»Gyere csak bel!« — biztatva kiáltja,
Mert, — úgy véli, — jobban megy a játék,
Ha van, aki unszolja, hogy »hát még?!«...
S el is játsznak, elmulatnak ketten,
Mignem Veron felkiált ijedten:

»Mi lesz vélem?!... Jaj, késő az óra«,
 A kis grófnő felriad e szóra...
 »A verésnél rosszabb is van... Hidd el!«
 Majd közönnyel: »Kell e bábú? — Vidd el!«
 Veronkának eláll szeme-szája,
 Nem tréfa ez? — Jó ideig várja.
 Majd a bábút a szívéhez kapja,
 Sirva-nevet, amint szorongatja.
 Szólitja is »Kincsem! Boldogságom!
 »Magának meg higgye, — megszolgálom.«

Telt az idő. A kis koldus-lányka
 Gyámajpával a világot járta.
 Sok veréssel, még több koplalással
 Váltakozott egyik nap a mással.
 De Veronka most már azt se bánta,
 Hiszen volt egy hűséges barátja,
 Ott szunyókált a legszebb »szilké«-ben,
 »Ekhós« szekér szalmás rejtekében.
 S mikor jött a csillagfényes este,
 — Érkezését be sokszor is leste! —
 S a fazekas valamely korcsmában
 Kurjongatott hangos mámorában,
 Akkor Veron elővette titkon:

»Ugye jó, hogy magunk vagyunk itthon?«
 Kérdezgette, s a bábút becézte,
 (A két ökör egykedvűen nézte).
 Mégis volt egy gondja Veronkának:
 Mit is adjon a jó »konteszkának?«
 Mert, hogy ingyen el nem fogadhatja,
 Erre szent volt az ő akaratja.
 »Tolvajnak, de koldusnak se higgyen« —
 Mondogatja, s szája göggel biggyen,
 »Mondd, mit adjak?« — a bábút faggatja,
 De az csupán szemét hunyorgatja.

Éppen akkor, — úgy szeptember táján —
 A fazekas új edényt vett Bányán,
 Váson-korsó, babos szilke, bögre
 Jutott minden égnei álló szögére.
 S mert Piczula, a fazekasmester,
 Munka közben tréfálni nem restel,
 Gém-alakú korsót hoz a házból:
 »Nézze csak kend. De nincs már e mázból,
 Hajsza' — ha volna!... De így portékának
 Nem ér semmit. — Jó lesz Veronkának«...
 A kis lánynál rögtön kész a szándék,
 »Konteszkának meg van az ajándék!«

S a fazekast unszolni is kezdte:
 »Édes apám?... mikor megyünk Ezdre?«
 — Odaérték végre-valahára,
 Legalább is az ezdi határba,
 S mert »páskumos« a temetőárok,
 Szekerével a tót oda állott.
 Őszi eső sirdogált a fákról,
 Sárgult levél búcsúzott az ágtól,
 S mert Veronka nagyon, nagyon fázott,
 — Kendőjébe göngyölte a — bábót.
 — Másnap reggel — így illőbbnek vélte —
 Ünneplőjét előkeresgélte.
 Felöltözött. Nem csak ő: a báb is,
 (A nyakára annak is telt kláris.)
 Majd a korsót gonddal bebonyálta,
 »Jaj mekkora öröm is lesz máma!
 Kis konteszkám! Csakhogy újra látom,
 Reménylem, hogy jó kedvben találom.«

El is indult, el is ért Veronka,
 De örömét szomorú hír rontja.
 »A kis grófnőt keresed? De lányom,
 Hát nem tudod? Meghalt. Még a nyáron.«
 Veronkának szíve nagyot dobban:

»Jaj, instálom, — hát a sirja?... hol van?...«
Alázattal, illemtudón kérdez,
De szívében nagy lázongást érez.
»Hogy nem tudott egy kicsinyég várni!
Hogy is fogok most már rátalálni?
Hogy tudja meg kis konteszkám, lelkem,
Hogy jóságát sohasem feledtem!?!«
Imigy töpreng. A temetőt járja,
Végre a sirt mégis megtalálja.
Fejfa nincs még, nemhoggy név vón' rajta,
De sok virág, s mind nagyúri fajta.
Veronkának megered a könnye:
»En Istenem, bárcsak visszajönné!«;
Majd, nagy gonddal keszkenőjét bontja:
»Nézze, lelkem. Itt a korsó. Fogja...
A magáé. Ugye, hogy szép? Látja,
Egész Bányán nem volt ennek párja.
Fogadja el...« Kérve-kérőn mondja,
S odateszi a kis sirhalomra.
Aztán térdre állítja a bábót
S fülébe súg egy szép imádságot.

Tudományos apróságok.

Dr. Wallace Russel Alfréd.

A tudomány egyik legkiválóbb bajnokát vesztette el dr. Wallace halálával, aki majdnem 91 évet élt és az emberi tudományok legértékesebb lapjait segített megírni. Ő tanította Darwinnal együtt, hogyan keletkeztek az egyes állati és növényi fajok. Az emberek azelőtt azt hitték, hogy a ma élő állatok és növények teljesen hasonló állatoktól és növényektől származnak. De Darwin és Wallace bebizonyították, hogy ez másképp van. Itt közöljük Wallace kedvenc példáját, mely a zsiráfok fejlődéséről szól.

Azt hiszik az emberek — mondta Wallace — hogy mikor a természet megalkotta az őszes állatokat, a zsiráfnak mindjárt olyan hosszú nyaka volt, mint a mostaniaknak és hogy a mai zsiráfok teljesen hasonlóak az ősziráfokhoz. Egy Lamarck nevű francia tudós ugyan már

közel járt az igazsághoz, mikor azt állította, hogy a zsiráfok nyaka azért fejlődött olyan hosszúra, mert a fák lombjait legelik le és azért nemzedékről nemzedékre ágaskodniok, nyújtózkodniok kellett, hogy táplálékukat elérhessék. Pedig azért hosszúnyakuak a mai zsiráfok mind, mert csak a hosszabbnyakú zsiráfok birtak életben maradni, míg a rövidebbnyakuak éhen pusztultak olyankor, mikor gyér volt a fák lombja és az alacsonyabban álló leveleket már mind megették. A hosszabbnyakuak természetesen magasabban álló leveleket is elérték és így mindig találtak megélhetésükhöz elegendő táplálékot, mivel pedig az utódok hasonlítanak elődjükhöz csakis a hosszúnyakuak ivadéakai tartották fenn a zsiráfok fajtát.

Dr. Wallace egy maláji szigeten jött rá a természettudomány nagy igazságaira, míg ugyanekkor Darwin kenti házában bukkant ugyanezekre. Az itt említett nagyjelentőségű felfedezést szinte egyszerre tette meg e két nagy ember.

Dr. Wallace szorgalmas, kedves öreg tudós volt, akit világhírűvé tett két könyve, melyekben közzétette felfedezéseit és kifejtette elméleteit.

Fejtörő.

r. t. ó. p. á. L.

Y

Ismertem egy fiut, úgy hívták,
hogy Dani, Leckéjét nem
tudta sose megtanulni

S: 1000

A helyesen megfejtők között három érdekes könyvet sorsolunk ki.

A mult számban közölt fejtörő megfejtése :

*Középen kezd,innen jobbra,
Aztán le, és tovább balra,
Fels mindig így kanyarodva
Rátaláls kívánsatomra,*

*Abból áll ez, kísérgesse
Minden tetterd a szerencse,
A jó Isten legyen veled,
S boldogítsa az életed*

Helyesen megfejtették : Wendt Gyuri, Márkus Klári,
Bözzi és Juci, Boleman Kálmán, Földes Anni, Klein Zsiga
és Laci Belényes, Halász Ágnes Marosvásárhely, László
Gyurika, Propper Imre, Steinberger László Tiszaújlak,
Szende Béla Salgótarján, Szenes Alice Losonc, Szameth

Ferenc Lugos, Fellner Georgette, Olbricht Laci, Erdős Böske, Trautmann György, Farkas Anti, Springut Jenő. Varga Dóra, Sárosi Dóra és Alice, Alkner Ervin, Báyer Laci, Wehner Jenő, Zorkóczy Hanna, Grünfeld Margit Érsekújvár, Gottesmann László Soroksár, Lefkovits László Makó, Holländer Árpád és Andor Bonyhád.

Kisorsoltuk: Wendt Gyuri, Halász Agnes és Varga Dóra nevét. A könyveket hamarosan megkapják.

Tanulók postája.

Gara Ella. Szép a szorgalom, de ha késő estig szemrontó kézimunkán dolgozol, ne csodálkozzál rajta, hogy a szemed felmondja a szolgálatot. Még édesanyád is jobban örül majd, ha félig kész munkával és egészséges szemmel köszöntöd fel, mint ha a »gyönyörű« gobelin-képet fájós szemű leánykájától kapja. Máskor pedig művészi rajzu, egyszerű vonalú, gyorsan készülő ajándékokat válassz.

Drucker Sándor. Bizony jó dolgod van, hogy agyagot gyurhatsz a síd-órán! Nem ajánlunk hozzá mintákat, mert sokkal többet ér, ha természet után formálsz gyümölcsöt, virágot stb.

Fehér Jenő. A cserkész-délutánok miatt ne mulaszt el a korcsolyázást! Hiszen evvel a cserkészet alapgondata ellen vétesz.

Bauer Ilona. Ne busulj, ha egyelőre nem tudsz kitűnően rajzolni; minden kezdet nehéz. Meglásd, rövid időn belül milyen élvezettel rajzolatsz majd. Bár mi felnőttek is tanultunk volna természet után rajzolni! Hogy örülne anyuskád, ha téged bármikor le tudna rajzolni!

RIGLER JÓZSEF EDE
PAPIRNEMÜGYÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST

Kérje minden könyv és papírkereskedésben a saját gyárában előállított: író és rajzfüzet, rajz és vázlatkönyv és kereskedelmi iskolai füzetelt.

A védjegyre kérjük ügyelni. Ha levélpapírt vásárol, úgy kérje az "ADRIA" csontlevélpapírt.

Az előfizetési díjakat a kiadóhivatal címére (Budapest, VII. Thököly-ut 46. szám) kérjük mielőbb beküldeni.

Előfizetési díj egész évre 5.— kor.

Palma Kaucsuk Cipősarok

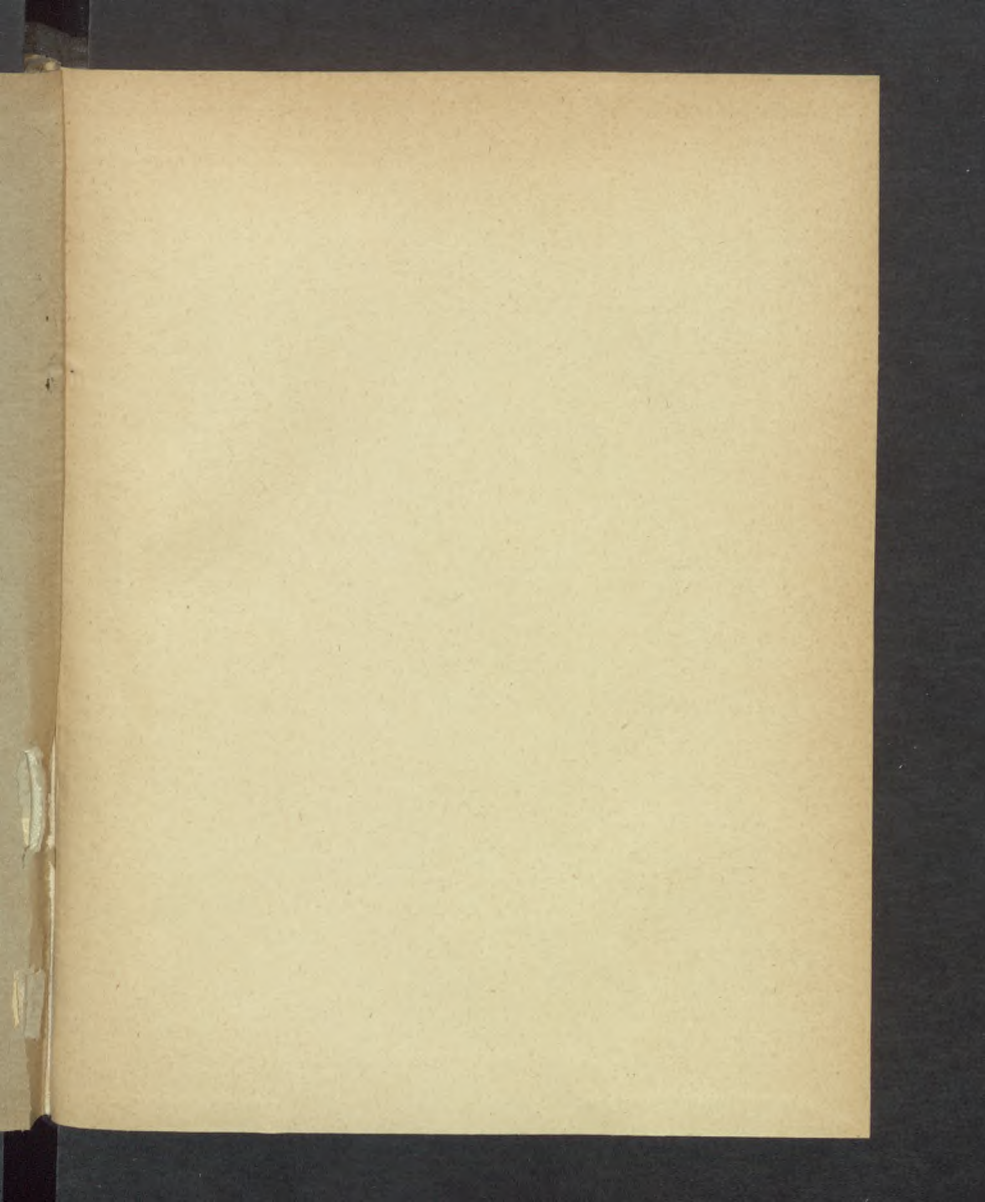

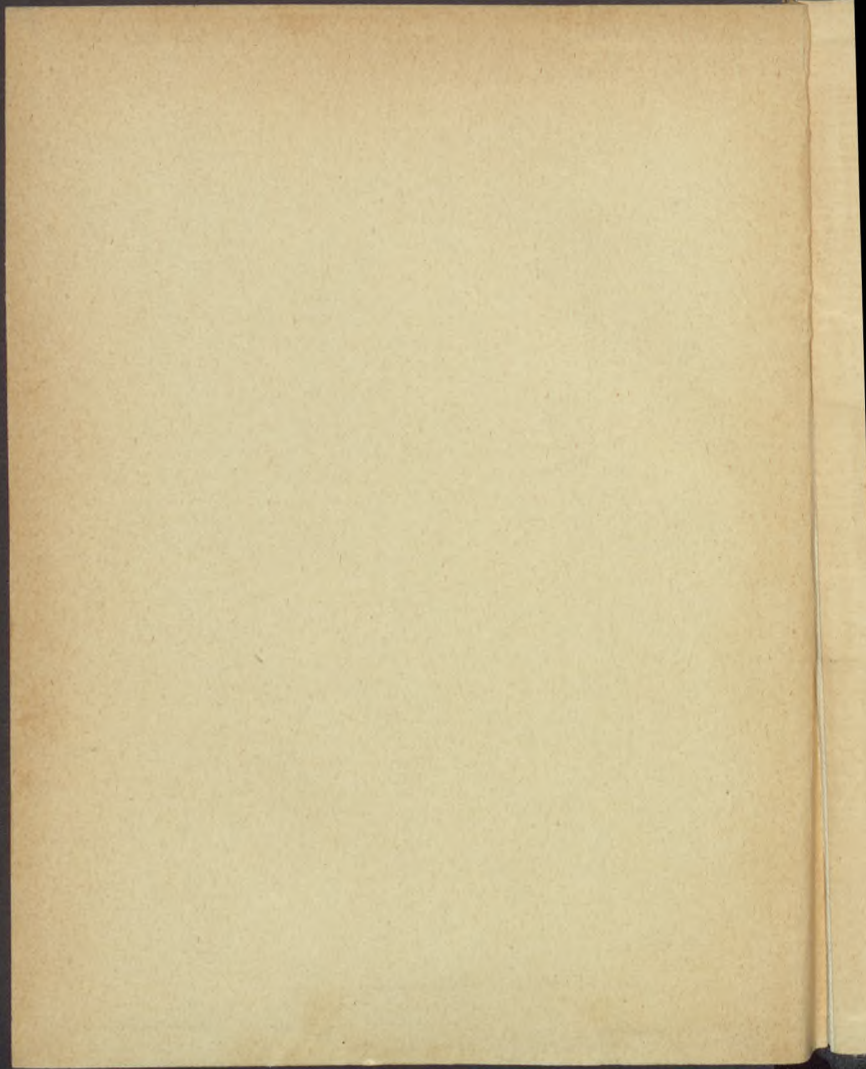
A Modern Ifjúsági Könyvtár

következő számal:

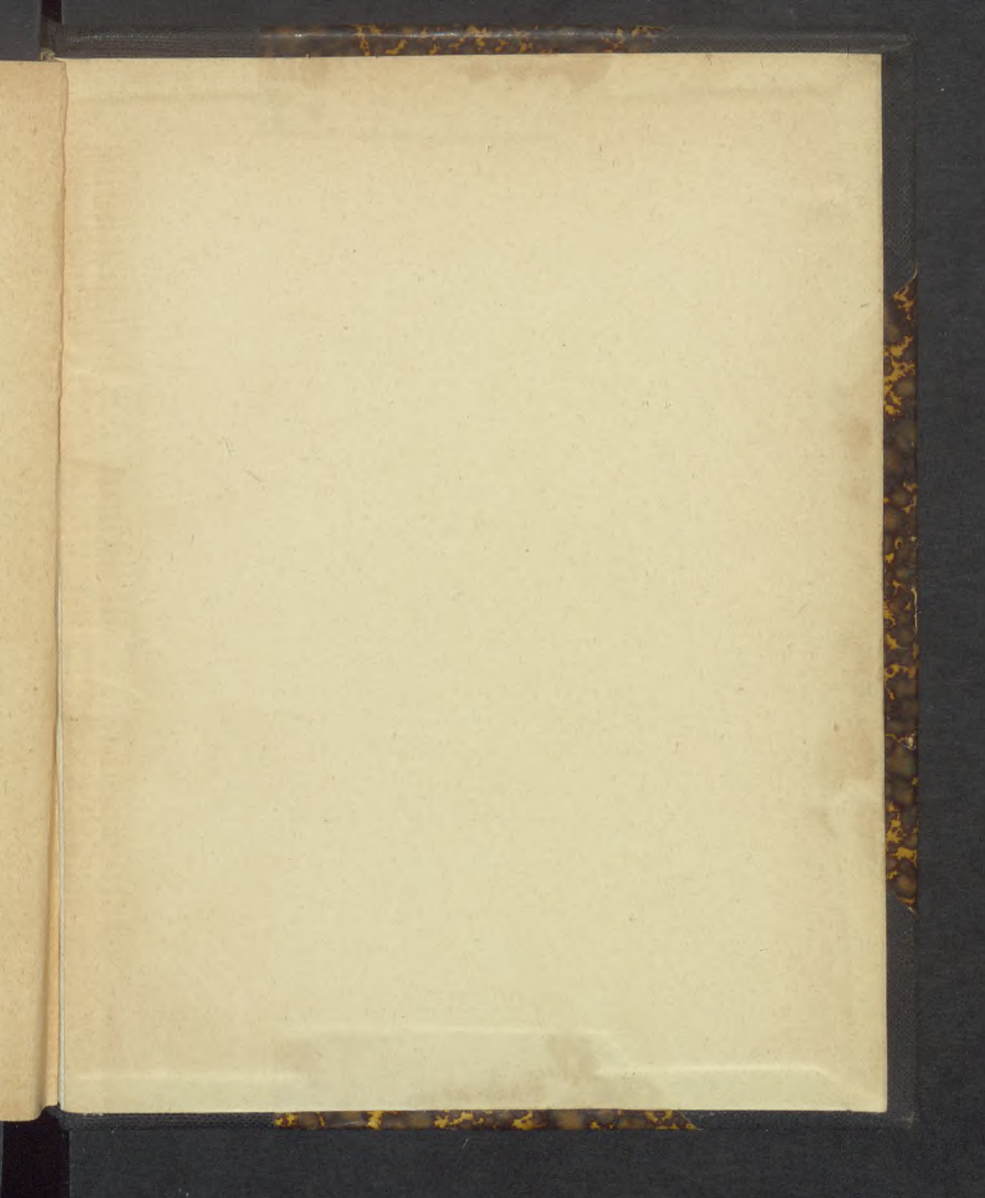
Wilde Oszkár: Az ifjú király
Fáragó Jenő: Mesék
Kosztolányi Dezső: Elbeszélések
Bechstein Lajos: Az ember, akinek nincs szíve.
Gulliver a liliputiak közt
Miklós Jenő: Elbeszélés
Pogány Nándor: Magyar mesék és regék
Grimm: Válogatott meséi
Edmondo de Amicis: Az Apenninektől az Andesekig
Altai Margit: Szindarabok
Gulliver az óriások közt
Barta Lajos: Elbeszélések
Relle Pál: Történetek.
Balázs Béla: Elbeszélések
Gáspárné Dávid Margit: Virágregék

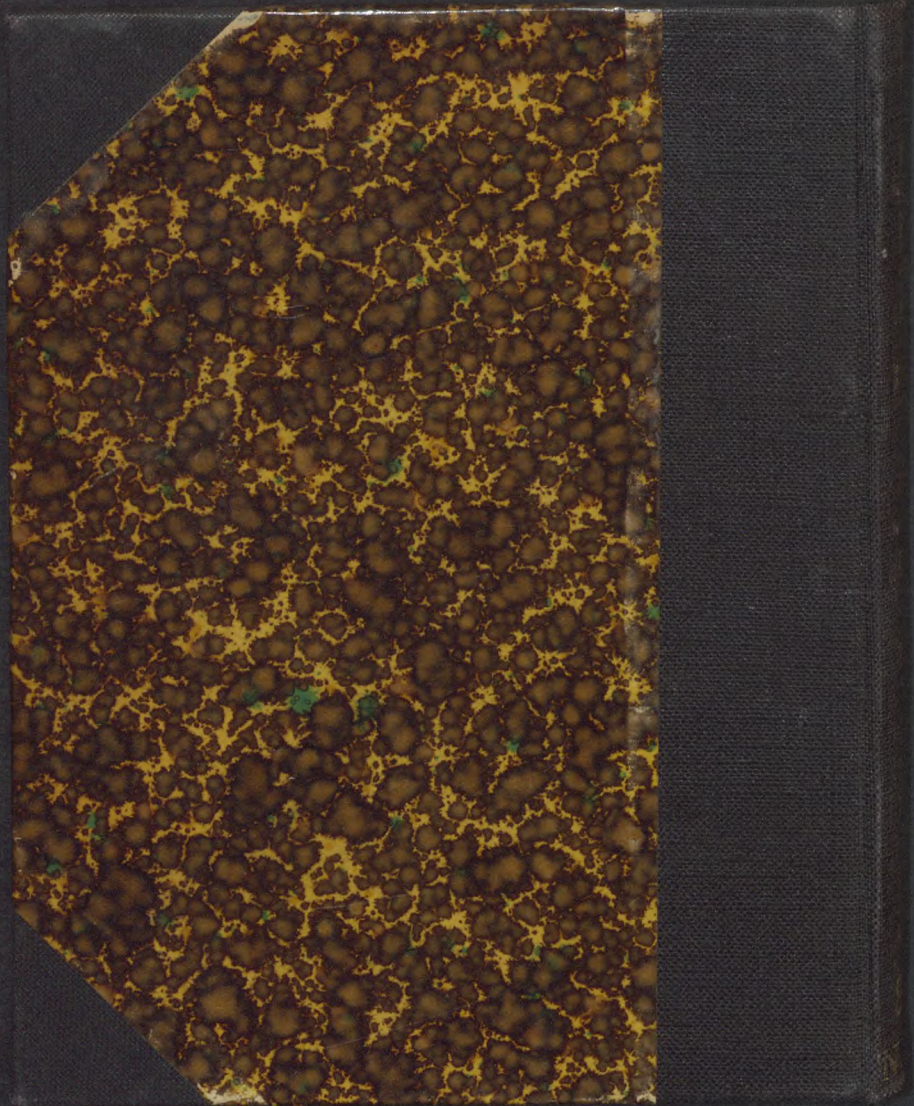
Minden füzetet előkelő művészek rajzai díszítik.
Egy-egy füzet ára 20 fillér. Megjelenik minden
hó 1-én és 15-én. Előfizetési ára egy évre 5 kor.
Főszerkesztő: Szikra. Szerkesztik: Bédy-Schwim-
mer Rózsa és Pogány Paula. Szerkesztőség:
VII., ker., Thököly-ut 46. Telefon József 32—59.

218

MODERNÍ FJUSÁGI KÖNYVTÁR